

Det finns allvarliga brister i grundutbildningen anser MSF efter enkät

”Dålig feedback och för lite praktisk övning på klinikerna”

Dålig uppföljning av patient-kontakter, ingen praktisk övning i enkla moment som att koppla EKG, ta bort ett nevus eller gipsa.

Sådan är verkligheten för många av studenterna på medicin- och kirurgikurserna i grundutbildningen.

Bristerna har kommit fram i den enkät som MSF, Medicine studerandes förbund, låtit göra bland studenterna på årets medicin- och kirurgikurser.

– Undersökningen bekräftar det vi visste, att det är stora problem med den praktiska delen av utbildningen. Hur ska vi kunna bli bra doktorer om vi inte får öva praktiskt under handledning? säger MSFs ordförande Jonas Andersson.

– Särskilt anmärkningsvärt är det nu när man ska utöka utbildningen över hela landet, konstaterar han.

Samtliga studenter som i våras avslutat medicin- och kirurgikursen under grundutbildningen, oftast under termin 6 och 8, har fått enkäten. 668 personer svarade, eller 75 procent av studenterna. Frågorna handlade om handledning och erfarenheter av de praktiska moment som ingår i fakulteternas målbeskrivningar.

Enkäten visar på stora brister när det gäller de praktiska momenten:

Exempelvis har 46 procent av studenterna på medicinkursen aldrig satt venflon, 20 procent aldrig kopplat EKG, 74 procent inte satt dropp.

– Visserligen är det moment som i praktiken utförs av sjuksköterskor, men läkaren är ju ytterst ansvarig och måste naturligtvis kunna utföra dem, säger Anna-Karin Bly, MSF i Linköping.

Bättre i Linköping

Enkäten tar upp en lång rad praktiska moment, inget av dem har alla studenter fått utföra. Exempel från kirurgikursen är gipsning, som 35 procent aldrig fått utföra och ta bort nevus, som 15 procent aldrig gjort och rektoskopi, som 26 procent uppger att de inte fått göra.

Generellt visar enkäten att förhållandena är bättre i Stockholm och Linköping än på övriga utbildningsorter.

– Det märks tydligt att antalet patienter inom sjukvården har minskat de se-

FOTO: UNIVERSITETSSJUKHUSET I LINKÖPING

Så här borde det vara, få studenter, personlig handledning och feedback på patientkontakten. Tyvärr överensstämmer verkligheten inte med den på bilden, visar MSFs undersökning bland de studenter som nyss haft sina kliniska placeringar på medicin- och kirurgikurserna. (På bilden syns barnläkaren Per Sandstedt tillsammans med två medicine studenter vid Universitetssjukhuset i Linköping och en liten patient.)

naste 10 åren. Färre vårdavdelningar har gjort att det blivit fler studenter på varje avdelning, säger Jonas Andersson.

– Men mest anmärkningsvärt är kanske att så många som 68 procent säger att de inte fått någon feedback från den handledande läkaren på sina personliga insatser med patienterna.

– Läkare kritiserar ofta för att kommunikationen med patienterna inte är tillräckligt bra. Får man ingen feedback på sin kontakt med patienterna i utbildningen så är det ju en väldigt brist, tycker Jonas Andersson.

Svaren på enkäten går att härleda till respektive klinik på sjukhusen. Sämst när det gäller feedback var medicinkliniken i Lund, där bara 7 procent av kandidaterna tyckte att de fått tillräcklig sådan.

Bäst var medicinkliniken på Södersjukhuset och Danderyds sjukhus i Stockholm, liksom Norrlands universi-

tetsjukhus i Umeå, där ungefär hälften av studenterna var nöjda med uppföljningen av patientkontaktarna.

– Men egentligen är det också en dålig siffra. Alla borde ju vara nöjda med något som är så viktigt, poängterar Jonas Andersson.

Medicinstudenter för ofta fram att handledningen såväl som tillfällena att öva praktiskt blir lidande när det är för många studenter på varje klinik.

Små grupper på Karolinska

Enkäten visar på stora variationer vad gäller detta. 27 procent av studenterna svarar att de är 1–2 studenter per avdelning. Sämst är det i Umeå. Där svarar drygt 50 procent av studenterna att de är 5–6 per avdelning, 40 procent att de är 3–4.

Bäst är det på Karolinska sjukhuset och Huddinge sjukhus i Stockholm. På Karolinska är drygt 70 procent av stu-

Regeringen vill ha ytterligare 200 nya läkare varje år

Linköping ökar mest när läkarutbildningen byggs ut

Läkarutbildningen får minst 200 nya platser fördelade över alla utbildningsorter i landet. Flest nya platser får Hälsouniversitetet i Linköping, som ska öka intaget till läkarutbildningen med 50 procent.

Det förslaget lägger regeringen i årets budgetproposition och det är helt i linje med vårdkommissionens tidigare förslag om utökad läkarutbildning. (Se LT nr 26/99.)

– Om platserna på läkarutbildningen ökas blir kvaliteten lidande. Särskilt kännbart blir det i Umeå, Uppsala och Lund. Där är vi redan för många, konstaterar Jonas Andersson, ordförande i Medicine studerandes förbund, MSF.

Målet är att 200 fler läkare per år ska examineras från landets läkarutbildningar. Störst är ökningen i Linköping, där 120 läkare per år ska examineras, jämfört med nuvarande 80 utbildningsplatser per år och Göteborg där 150 ska examineras jämfört med nuvarande 114 utbildningsplatser per år. (Se tabell.)

Utbildningsplatserna ska utökas från läsåret 2001/2002. Störst procentuellt sett är ökningen i Linköping. Nuvarande 80 platser per år ska öka så att man examinerar 40 fler varje år.

– Vi kommer att göra detta stegvis, eftersom vi redan själva har fattat beslut om att öka med 10 platser från hösten år 2000, berättar Per Hultman, studierektor för läkarutbildningen i Linköping.

– Men även om det ser ut som en stor ökning från 80 till 120 studenter så är vi fortfarande den minsta läkarutbildningen i landet.

Studenterna i Linköping tillbringar

denterna 1–2 per avdelning, resten är 3–4. På Huddinge är det ännu bättre, drygt 80 procent är 1–2 per avdelning, resten 3–4.

Även när det gäller mottagandet på avdelningarna, det vill säga hur man bemöts av personalen under den tid man är på kliniken, skiljer sig svaren åt.

Sämst ställt var det på kirurgkliniken i Malmö. Där tyckte 39 procent att de fått ett dåligt mottagande. Bäst tycks studenterna på Karolinska sjukhuset

och Danderyds sjukhus ha haft det. Där tyckte drygt 90 procent av studenterna, på såväl medicin- som kirurgkursen att de fått ett bra bemötande av personalen.

Även Linköping ligger väl till, drygt hälften av studenterna är 1–2 personer per avdelning.

En fråga i enkäten gällde hur många av sina placeringar man haft en personlig handledare på. 30 procent av studenterna svarar 0 eller 1 på den frågan. Och en femtedel av studenterna på kirurgiter-

Kritiska studenter i Umeå

I Umeå är ökningen av antalet studenter inte så stor, bara 22 fler ska utexamineras årligen. Idag tar universitetet in 132 studenter per år. Men redan det är egentligen för många, anser studenterna. En färsk undersökning från MSF visar att antalet studenter per avdelning under den kliniska delen av utbildningen är fler i Umeå än någon annanstans i landet. Studenterna är mycket kritiska. (Se artikel intill denna.)

– Det finns alldeles för få patienter i förhållande till antalet kandidater. Jag förstår inte vart de extra studenterna ska ta vägen, vi är utlokaliserade till många sjukhus redan nu, kommenterar Anette Forsberg, MSFs ordförande i Umeå.

På den medicinska fakulteten är man också medveten om problemet.

– När vi fick propåer från regeringen om att en ökning var att vänta redogjorde vi för förutsättningarna för att acceptera, berättar Ben Edin, prodekanus på medicinska fakulteten i Umeå.

Det handlar om pengar till fler lokaler, fler lärare och fler platser på kliniker på de mindre sjukhusen utanför Norrlands Universitetssjukhus i Umeå.

– Vi har en svår rekryteringssituation här uppe i norr och måste kunna erbjuda forskningsmöjligheter för att få tag på lärare. Även forskningsanslagen måste höjas, ger Ben Edin som exempel.

För att få en bra utbildning i norr krävs ett samarbete med landstingen också, Norrbotten, Västerbotten, Jämtland och Västernorrlands läns landsting.

Landstingen och den medicinska fakulteten är eniga om att utnyttja samtliga regionens 13 sjukhus för de kliniska placeringarna. Detta är viktigt för att möta problemet med för stora handledningsgrupper, tycker Ben Edin.

Anna Filipsson

Lärosäten	Examinerade 1998	Utökning av examinerade
Uppsala	130	32
Lund	174	32
Göteborg	93	40
Umeå	103	22
Linköping	71	40
Stockholm	216	34

Fotnot: Antall examinerade och antal utbildningsplatser är inte samma sak. Exempelvis Linköping har haft 80 utbildningsplatser och ska öka examineringen med 40. För att uppnå detta måste man inrätta något fler än 40 nya platser, eftersom antalet examinerade sällan är lika stort som antalet utbildningsplatser. Källa: Regeringens budgetproposition.